

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nieuw bestuurlijk perspectief Druten

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Als eerste stap te kiezen voor een oriëntatie op samenwerking in de regio vanuit inhoudelijke raakvlakken en verbondenheid (gebiedsagenda);
2. Het college de opdracht te geven de inhoudelijke raakvlakken met de buurgemeenten en de samenleving te verkennen, en bij buurgemeenten de wensen ten aanzien van mogelijke samenwerkingsscenario's op te halen;
3. Hierbij de raad, de samenleving en de WDW goed geïnformeerd en aangehaakt te houden;
4. De kosten ad € 12.850 (na aftrek bijdrage subsidie provincie) voor het extern begeleiden van en adviseren van dit project door bureau Berenschot op te nemen in de perspectiefnota 2021, en dit ten laste te brengen van de eenmalige middelen;
5. Hiermee de amendementen van 01-12-2020 over een nieuw bestuurlijk perspectief als afgehandeld te beschouwen.

Aanleiding

Het proces om te komen tot een bestuurlijke fusie met de gemeente Wijchen per 1 januari 2023 is op 1 december 2020 gestopt. Bij het nemen van dat besluit is gevraagd om een plan voor een nieuw bestuurlijk perspectief voor Druten:

Het college de opdracht te geven uiterlijk 1 maart 2021 een procesplan naar de raad te sturen en een nieuw bestuurlijk perspectief op te stellen waarin de volgende scenario's worden geschetst:

- *Hoe gaat Druten zich positioneren in de regio?*
- *Op welke manier blijven we bestuurlijk samenwerken met Wijchen en wat zijn de andere opties?*
- *Welke noodzakelijke stappen op basis van de ontstane situatie ondernomen dienen te worden en welke rol de Provincie hierin gaat / moet spelen;*

Om hiertoe te komen is een procesplan opgesteld dat op 25 februari 2021 is besproken. Conform de afspraken in dat procesplan zijn de vragen verkend over positionering in de regio, de bestuurlijke samenwerking met Wijchen, andere samenwerkingsmogelijkheden en de rol van de provincie. Deze verkenning is gedaan via gesprekken met het college en de raad, met de provincie en met ondersteuning van externe expertise.

Raadsbijeenkomst

Op 6 april 2021 heeft er een bijeenkomst met de raad plaatsgevonden. Hier zijn de volgende zaken besproken:

- Beweegredenen en motivaties voor samenwerking
- Verkenning van verschillende samenwerkingsmogelijkheden in de regio
- Haalbaarheid en meerwaarde van de samenwerkingsmogelijkheden

Ook is op 6 april teruggegrepen naar de uitkomsten van het draagvlakonderzoek onder de Drutense gemeenschap, zoals uitgevoerd in oktober en november 2020. Hierin zijn wensen vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties opgehaald ten aanzien van de toekomst van de gemeente. Wensen die input geven voor en moeten worden meegenomen in het nadenken over mogelijke samenwerkingsvormen voor Druten. Grofweg kunnen deze wensen onderverdeeld worden in drie categorieën:

1) Identiteit en eigenheid 2) Maatschappelijke thema's 3) Gemeentelijke organisatie.
Hieronder worden deze categorieën kort geschetst:

1. Identiteit en eigenheid

De gemeenschap hecht zeer aan de identiteit en eigenheid van de dorpen en kernen: de cultuur, de kleinschaligheid, de landelijke leefomgeving en de verschillende kernen met eigen identiteit. Hiervoor moet oog zijn én blijven. Dit betekent korte lijntjes met de gemeente, gezien en betrokken worden bij plannen, en ondersteuning krijgen bij relevante initiatieven die vanuit de gemeenschap worden gestart. Balans in partnerschap met andere gemeenten is hierbij ook van belang.

2. Maatschappelijke thema's

Het voorzieningenniveau moet op peil blijven; ook in de kleinere kernen. Drutenaren hechten het meest aan nabijheid van medische zorg en winkels voor dagelijks boodschappen. Ook horeca, sportvoorzieningen en basisonderwijs vindt men van belang. Voor de vitaliteit en leefbaarheid van de kernen zijn voldoende woningen voor starters en ouderen belangrijk; dit laatste helpt bij de doorstroom. Naast passende woningen hecht men veel belang aan de aantrekkelijkheid van de buitenruimte (groenvoorziening en -behoud en onderhoud van de openbare ruimte). Op het gebied van zorg en welzijn zijn zorg voor ouderen, preventie (voorkomen is beter dan genezen) en samenwerken van hulpverleners het belangrijkste.

3. Gemeentelijke organisatie

De nabijheid van het gemeentehuis/publieksbalie vindt men verreweg het belangrijkste in de dienstverlening vanuit de gemeente. Ook aan deskundige medewerkers en digitale dienstverlening hecht men veel waarde. Als specifiek aandachtspunt kwam het hebben van voldoende kennis van en betrokkenheid bij de lokale situatie en goede bereikbaarheid van de gemeente naar voren. Ook de kwaliteit van visie en beleid en van het gemeentebestuur vindt men van belang.

Bovengenoemde thema's zijn belangrijk om mee te wegen in de verkenning van mogelijke samenwerkingsvormen voor de toekomst van de gemeente Druten.

Uitkomsten

Tijdens de raadsbijeenkomst op 6 april jl. is gesproken over wat de raad belangrijk acht voor de verkenning van samenwerkingsvormen voor de toekomst van Druten. De uitkomsten waren raadsbreed aanzienlijk eensluidend:

❖ **Weloverwogen en onderbouwde stappen**

Nu de bestuurlijke fusie met Wijchen niet is doorgegaan, past het om rust in te bouwen om op weloverwogen wijze vervolgstappen te zetten voor de toekomst van Druten. Door voldoende tijd te nemen, kan een zorgvuldige en (vanuit cijfers en feiten) onderbouwde afweging worden gemaakt welke samenwerkingsmogelijkheden bijdrages leveren aan de eigenheid van de kernen en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Ook wenst de gemeenteraad de WDW-organisatie te ondersteunen om zo te kunnen profiteren van de grotere schaalgrootte van deze organisatie.

❖ **Een fundament voor de nieuwe raad**

Het inbouwen van weloverwogen stappen is ook belangrijk vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022. De raad wil in de huidige raadsperiode het fundament leggen voor vervolgstappen voor Druten en de volgende raad goed in positie brengen. Dit betekent ook dat de raad graag doorlopend betrokken wordt bij het verkenningsproces en in de externe communicatie. Ten aanzien van mogelijke bestuurlijke toekomstscenario's ligt de besluitvorming bij de volgende raad.

❖ **Het belang van de WDW**

Het belang van de WDW staat buiten kijf. Bij alle verkennende stappen en mogelijke samenwerkingsvormen moeten de eventuele gevolgen daarvan voor de WDW worden meegenomen en meegewogen. Continue (impactvolle) veranderingen moeten worden voorkomen. Deze creëren onrust en gaan mogelijk ten koste van het functioneren van de WDW. Richting de gemeenschap moet de WDW duidelijker gepositioneerd worden. Tijdens het draagvlakonderzoek is gebleken dat nog veel onbekendheid bestaat over de fusieorganisatie met Wijchen; dat leverde verwarring op bij de communicatie over een bestuurlijke toekomst.

❖ **Nauwe verbondenheid met buurgemeenten**

De raad hecht veel waarde aan het onderhouden en uitbouwen van de warme contacten met buurgemeenten, ongeacht de (bestuurlijke) toekomststappen die er gezet zullen worden. Daarbij is het samenkomen, voor inhoudelijke verkenningen maar ook voor persoonlijke ontmoeting, van belang. Ook op raadsniveau.

❖ **Samenwerking vanuit verstand en gevoel**

In toekomstige stappen op het gebied van samenwerking met buurgemeenten weegt zowel inhoudelijke logica als gemeenschappelijkheid mee. Welke samenwerking levert meerwaarde op en is inhoudelijk gezien logisch en verstandig? Maar ook: bij welke partner voelen wij ons thuis? Beiden zijn relevant. Inhoudelijk verstandig én enthousiasme. Druten wil daarom graag breed in de regio de samenwerkingsbehoeften van en inhoudelijke raakvlakken met buurgemeenten verkennen.

❖ **Inhoud als vliegwiel voor samenwerking**

Het is belangrijk om de inhoudelijke raakvlakken met buurgemeenten te onderzoeken. Deze kunnen een vliegwiel vormen om verdere samenwerking en onderlinge verbinding te stimuleren. De raad wil daarom onderzoeken of een gebiedsagenda met buurgemeenten een mogelijkheid is. Denk aan onderwerpen als duurzaamheid, woningbouw, de energietransitie en de implementatie van de omgevingswet. Ook toerisme en recreatie is een mogelijk relevant domein om gezamenlijk stappen op te zetten. Daarbij is het goed te benadrukken dat er momenteel al veel sprake is van samenwerking de regio op uiteenlopende onderwerpen. Dit zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau en zowel in losse, incidentele vormen als op structurele wijze. Het is van belang op deze bestaande samenwerkingsinspanningen voort te bouwen. Een gebiedsagenda is een bestuurlijke bekrachtiging van deze inspanningen.

❖ **Heldere communicatie en informatie**

De raad hecht veel waarde aan het goed informeren van en helder communiceren richting inwoners, buurgemeenten en de WDW-organisatie. Zij moeten op open en

eerlijke wijze worden meegenomen in de stappen die gezet gaan worden. Er moet proactief nagedacht worden over wanneer en hoe de samenleving te betrekken tijdens het proces.

Op basis van deze uitkomsten zal het college de volgende stappen zetten:

Mei – augustus 2021: verkenning

De komende maanden zullen in het teken staan van het voeren van verkennende gesprekken met buurgemeenten. Druten wil graag hun samenwerkingsbehoeften en wensen voor de toekomst inventariseren, evenals de inhoudelijke raakvlakken die er met buurgemeenten zijn. Niet alleen zou Druten tijdens deze gesprekken graag mogelijke samenwerkingsvormen willen verkennen, ook wil het graag gezamenlijk inventariseren welke stappen hier vervolgens voor nodig zijn. De Drutense ambitie om naar een gebiedsagenda in de regio toe te werken, zal hierbij naar voren worden gebracht.

De uitkomsten van deze gesprekken zullen aan de raad worden teruggekoppeld.

Vanaf september 2021: uitwerking

Afhankelijk van de uitkomsten van de verkennende gesprekken zullen in het najaar stappen worden gezet om de samenwerkingsplannen verder uit te werken en te concretiseren. Uitgangspunt hierbij is dat Druten dit graag in gezamenlijkheid met de betreffende buurgemeenten oppakt. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van samenkomsten op raads- of collegeniveau en het opstellen en uitwerken van samenwerkingsplannen.

Het college zal de raad in deze periode op de hoogte houden van de stappen die gezet worden en de uitkomsten daarvan. Hoe en wanneer deze terugkoppeling wordt vormgegeven, zal afhangen van de uitkomsten van de verkennende gesprekken en welke stappen er vervolgens gezet worden. Wanneer hier helderheid over is, zal het college de betrokkenheid van de raad uitwerken in een voorstel voor de raad. Het college denkt hier in augustus/september meer duidelijkheid over te hebben.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
01-12-2020	Besluit om de ingezette koers naar een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen per 01-01-2023 niet voor te zetten (zaaknr. 50462)
25-02-2021	Komen tot een nieuw bestuurlijk perspectief voor Druten, procesplan (zaaknr. 57411)

Gewenst resultaat

Weloverwogen en onderbouwde stappen voorwaarts zetten richting passende, haalbare en wenselijke samenwerkingsvormen met buurgemeenten. Dit door een gezamenlijk proces met buurgemeenten op te zetten om te verkennen welke mogelijkheden er zijn. Vanuit Druten is er de ambitie om verdere samenwerking langs inhoudelijke lijnen te verkennen. Dit omdat het ervan overtuigd is dat een dergelijke samenwerking meerwaarde biedt voor de gemeenschap en het gebied. Het wil echter open de verkenning ingaan, zonder dat hier al op voorhand een plan of agenda aan ten grondslag ligt. Dit creëert de mogelijkheid om in alle openheid de relaties met buurgemeenten te

Openbaar

Zaaknummer: 57411

onderhouden en verder te versterken. Door de genoemde stappen te zetten, ontstaat daarnaast er een periode van weloverwogen in gesprek zijn in de regio. Dit is passend na de turbulente periode van de bestuurlijke verkenning met Wijchen, en met de gemeenteraadsverkiezingen in het verschiet.

Argumenten

1.1 en 2.1

Tijd creëren voor de vormgeving van een zorgvuldig proces, waarin mogelijkheden gezamenlijk met buurgemeenten worden verkend en uitgewerkt. En waarin buurgemeenten, de samenleving en de WDW organisatie goed, tijdig en transparant worden meegenomen.

1.2 en 2.2

Recht doen aan de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 voor waar het impactvollere, fundamenteelere samenwerkingsvormen betreft. De verkiezingen scheiden in dat geval op natuurlijke wijze een periode van verkenning en voorbereiding van een periode van concretisering en besluitvorming.

1.3 en 2.3

Inzetten op het stimuleren van verdere verbondenheid met buurgemeenten, waarbij ruimte wordt genomen om elkaar beter te leren kennen, zowel inhoudelijk als persoonlijk, en in alle openheid samenwerkingsvormen te verkennen.

3.1

In het proces van de verkenning van een bestuurlijke fusie met Wijchen is gebleken hoe belangrijk het is om zo open mogelijk te zijn over de te zetten stappen en de betrokkenheid van raad en samenleving hierin.

4.1

Op deze manier zijn de kosten voor het traject tot en met augustus 2021 gedekt.

Tegenargumenten en risico's

De huidige financiële situatie van de gemeente creëert urgentie en noodzaak om stappen te zetten naar een toekomstbestendig vervolgsценario. Het is algemeen bekend dat Druten het wenselijk acht om in de toekomst bestuurlijk te fuseren met andere gemeenten in de regio. Het kiest in deze aanpak echter bewust voor verkenning, weloverwogenheid en temporisatie. Dit betekent echter wel dat - wanneer besluitvorming over een bestuurlijk toekomstscenario in ieder geval pas na de gemeenteraadsverkiezingen plaatsvindt - een eventuele herindeling niet voor 2025/2026 plaatsvinden.

Financiële gevolgen

Externe expertise

Voor het begeleiden van en adviseren over van dit traject huren we externe expertise in bij Bureau Berenschot. Berenschot brengt zowel kennis van samenwerkingsvormen mee, als ervaring in den lande met verschillende samenwerkingsvormen en kan vanuit die expertise en ervaring informeren en adviseren over mogelijke scenario's voor de bestuurlijke toekomst van Druten.

Mogelijkheid voor samenwerking met de provincie

De provincie Gelderland ondersteunt, in het kader van een vitaal openbaar bestuur, gemeenten die zich oriënteren op hun bestuurlijke toekomst om de bestuurskracht te versterken. De ondersteuning betreft samenwerking, meedenken, expertise en middelen. De provincie is bereid tot een bijdrage van 50% op de kosten van externe expertise. We kunnen hiervoor een subsidieaanvraag bij de provincie indienen.

Kosten

De kosten voor de externe begeleiding van het eerste deel van dit traject, tot en met terugkoppeling van de verkennende gesprekken –dat is tot en met augustus 2021-, bedragen € 25.700, waarvan de helft uit de provinciale bijdrage wordt gedekt (onder voorbehoud van goedkeuring van de subsidieaanvraag).

De kosten voor ondersteuning en begeleiding bij een mogelijk vervolg op basis van de gesprekken met de buurgemeenten bedraagt € 25.800, waaraan de provincie ook weer de helft bijdraagt. De keuze voor dit vervolgtraject –in te zetten vanaf september 2021- en dus voor het al dan niet maken van deze kosten, wordt gemaakt na de presentatie van de uitkomsten van de verkenning.

Openbaar

Zaaknummer: 57411

Communicatie

Transparantie, relevantie en zorgvuldigheid ten opzichte van de gesprekspartners staan voorop. Op basis van het verloop van het proces en van wat daaruit komt, bekijkt de burgemeester (portefeuillehouder communicatie) geadviseerd door Team Communicatie wat relevant is om te communiceren en aan wie.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na instemming van de raad met de voorgestelde besluiten, zal het college de volgende stappen zetten, zie ook de uitgebreide planning op pagina 3:

Mei – augustus 2021

Verkennde gesprekken met de buurgemeenten

Terugkoppeling hierover aan de raad

Vanaf september 2021

Concretiseren en uitwerken van uitkomsten verkennende gesprekken

Voorstel aan de raad over vormgeving van de betrokkenheid vanuit de raad bij dit proces

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel Advies